

Wat is veranderd en voor wie?

Het Belgische bedrijfslandschap gaat een herziening ondergaan die een stempel zal drukken op de wettelijke, de fiscale en de boekhoudkundige aspecten van alle Belgische rechtspersonen. Het nieuwe Belgisch Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen wordt wellicht later dit jaar goedgekeurd en gepubliceerd en het doel ervan is duidelijk: het Belgisch ondernemingsrecht herzien in termen van eenvoud, flexibiliteit en aanpassing aan de Europese evoluties.

Rekening houdend met de ingrijpende veranderingen, is het belangrijk dat u en uw organisatie weten wat beoogd wordt zodat de nodige voorbereidingen getroffen kunnen worden en de nodige aanpassingen kunnen doorgevoerd worden.

Om u te helpen voorop te lopen, hebben wij hierna een overzicht voorbereid van de belangrijkste wijzigingen.

1. Vereenvoudiging

• Integratie van de vennootschaps- en verenigingswetgeving en uitbreiding van de activiteiten van verenigingen

Een eerste stap naar vereenvoudiging is het samenvoegen van de vennootschapswetgeving en de verenigingswetgeving in één wetboek. Dit betekent dat alle bepalingen met betrekking tot rechtspersonen in België samengebracht worden in één wetboek waardoor de relevante bepalingen gemakkelijker terug te vinden zijn. Daarnaast zal de voorgenomen hervorming verenigingen toelaten zonder enige beperking commerciële activiteiten te verrichten, op voorwaarde dat de opbrengt ervan aangewend wordt voor het doel van de vereniging en dat de statuten gewijzigd worden in de zin dat deze activiteiten toegelaten worden. Anderzijds zal het voor vennootschappen nog steeds toegelaten zijn een maatschappelijk doel te hebben naast het maken van winst. Bijgevolg zal het belangrijkste verschil tussen een vennootschap en een vereniging de verdeling van de winst zijn. Voor een vennootschap betekent dit de verdeling van winst (minstens gedeeltelijk) onder de aandeelhouders, waar deze verdeling voor verenigingen niet toegelaten is.

• Vermindering van de vennootschapsvormen

Eén van de belangrijkste vereenvoudigingen zal de vermindering van het aantal vennootschapsvormen zijn. Onder het nieuwe Wetboek zullen de volgende vormen behouden blijven:

- De maatschap (*société simple*);
- De vereniging onder firma (VOF) (*société en nom collectif (SNC)*);
- De commanditaire vennootschap (Comm.V.) (*société en commandite (S.Comm.)*);
- De besloten vennootschap (BV) (*société à responsabilité limitée (SRL)*);
- De coöperatieve vennootschap (CV) (*société coopérative (SC)*);
- De naamloze vennootschap (NV) (*société anonyme (SA)*);
- De Europese vennootschap (*société Européenne (SE)*);
- De Europese coöperatieve vennootschap (*société coopérative Européenne (SCE)*).

Om het eenvoudig te stellen, *de stille handelsvennootschap / société interne en de tijdelijke handelsvennootschap / société momentanée* zullen niet langer afzonderlijke vennootschapsvormen zijn maar worden modaliteiten van de maatschap. Verder zullen *de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (CVOA) / société coopérative à responsabilité illimitée (SCRI)*, *de commanditaire vennootschap op aandelen (Comm. VA) / société en commandite par actions (SCA)*, *de landbouwvennootschap (LV) / société agricole (S. Agr.)* en *het economisch samenwerkingsverband (ESV) / groupement d'intérêt économique (GIE)* afgeschaft worden. *Het Europees economisch samenwerkingsverband (EESV) / groupement Européen d'intérêt économique (GEIE)* blijft bestaan aangezien dit een Europees type rechtspersoon is.

• Overheidsbedrijven

Het huidige Wetboek van Vennootschappen maakt een onderscheid tussen vennootschappen die een beroep doen op het openbaar spaarwezen en genoteerde vennootschappen, waarbij de eerste categorie de tweede omvat (doch niet omgekeerd). Aangezien de regels die van toepassing zijn op de vennootschappen die een beroep doen op het openbaar spaarwezen beperkt zijn en, in de praktijk, voornamelijk van toepassing zijn op genoteerde vennootschappen, achtte de Belgische wetgever het gepast de "vennootschap die een beroep op het openbaar spaarwezen doet" af te schaffen. Bijgevolg zullen de regels die van toepassing zijn op genoteerde vennootschappen alsook de definitie ervan licht gewijzigd worden. Dit betekent dat enkel vennootschappen waarvan de aandelen, winstbewijzen of certificaten in verband met deze aandelen genoteerd zijn op een gereguleerde markt, geacht

worden “genoteerde vennootschappen” te zijn. Hieruit volgt dat vennootschappen waarvan enkel de obligaties genoteerd zijn, in principe onder het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen niet langer “genoteerde vennootschappen” zijn.

• Beperking van strafsancties

De Belgische wetgever heeft ervoor gekozen het aantal strafsancties onder het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen te beperken omwille van de inefficiëntie in de toepassing van deze sancties. Er bestaan echter andere (meer efficiënte) sancties voor overtredingen (zoals onder andere de bestuurdersaansprakelijkheid of nietigheid).

2. Flexibiliteit

De tweede doelstelling van de hervorming is de flexibilisering van het Belgische vennootschaps- en verenigingsrecht zodat het meer tegemoet komt aan de noden van de bedrijven met het behoud van de bescherming van derden zoals schuldeisers van ondernemingen.

• Meerdere aandeelhouders

Een belangrijke verbetering is de afschaffing van de (basis) vereiste dat er meerdere aandeelhouders moeten zijn. Met uitzondering van de maatschap, de vereniging onder firma, de commanditaire vennootschap en de coöperatieve vennootschap, kan elke vennootschap opgericht worden / bestaan met slechts één aandeelhouder (er wordt een uitzondering gemaakt voor de Europees geïnspireerde vennootschapsvormen: de Europese vennootschap en de Europese coöperatieve vennootschap).

Het voorontwerp voorziet een ruime contractuele vrijheid of vrijheid voor de vennootschap om hun eigen overeenkomsten vast te leggen in de statuten. Toch zijn er specifieke en duidelijke standaardvoorschriften opgenomen in het voorontwerp in het geval deze vrijheid niet wordt benuttigd.

• De besloten vennootschap

Het concept van het “maatschappelijk kapitaal” zal voor de besloten vennootschap afgeschaft worden. De wetgever stelt dat dit verouderd is en niet de verwachte bescherming van de schuldeisers biedt. De afschaffing van het concept “maatschappelijk kapitaal” heeft geen invloed op de vereiste voor de oprichters een financieel plan op te maken met verantwoording van het bedrag van het “aanvangsvermogen/patrimoine initial”. Het aanvangsvermogen moet voldoende zijn voor de normale uitoefening van de voorgenomen activiteiten.

Bovendien worden andere regels ingevoerd voor de winstuitkering: *de nettoactietest/ test d’actif net* en *de liquiditeitstest/test de liquidité*.

- De nettoactietest: de algemene vergadering moet kunnen vaststellen dat de uitkering van het netto-

actief niet zal resulteren in een negatief netto-actief voor de vennootschap;

- De liquiditeitstest: het bestuursorgaan moet vaststellen dat de uitkering van het netto-actief niet zal leiden tot een toestand waarbij de vennootschap niet langer in staat is de schulden te betalen naarmate deze opeisbaar worden over een periode van minstens twaalf maanden.

Verder wordt voor de besloten vennootschap de mogelijkheid ingevoerd een interim-dividend uit te keren (i.e. een uitkering van de winst van het huidig boekjaar).

De afschaffing van het concept “maatschappelijk kapitaal” heeft ook een invloed op andere zaken. Het maatschappelijk kapitaal is niet langer de verdeelsleutel voor de rechten van de vennoten waardoor het mogelijk wordt contractuele overeenkomsten (bv. uitgifte van aandelen met verschillende stemrechten, los van de inbreng) te sluiten. Er moeten ook andere bepalingen gewijzigd worden in het licht van de afschaffing van het concept van het “maatschappelijk kapitaal” zoals bepalingen in verband met de alarmbelprocedure, verwerving van eigen aandelen, financiële steun, enz.

In tegenstelling tot het huidige Belgisch Wetboek van Vennootschappen zal het voor de besloten vennootschap mogelijk zijn aandelen vrij overdraagbaar te maken. De mogelijkheid om de overdraagbaarheid van aandelen verder te beperken, zal blijven bestaan. Het verbod converteerbare obligaties of warrants (“inschrijvingsrechten”) uit te geven wordt onder het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen afgeschaft omdat het verbod ingevoerd werd als resultaat van het privé-karakter van de besloten vennootschap. Aangezien het privé-karakter thans aanvullend is, is dit verbod niet langer relevant.

Ten slotte, wat betreft het bestuur van de besloten vennootschap (anders dan een wijziging van terminologie: de besloten vennootschap zal voortaan bestuurd worden door een (raad van) bestuurder(s)), zal het mogelijk zijn een dagelijkse bestuurder te benoemen.

• De naamloze vennootschap

Ofschoon de wijzigingen wat betreft de naamloze vennootschap minder verregaand zijn dan de wijzigingen betreffende de besloten vennootschap (gezien de toepasselijke Europese bepalingen), zijn verschillende wijzigingen opmerkelijk in termen van bestuur van deze vennootschappen.

De huidige dwingende bepaling van de *ad nutum* afzetbaarheid van de bestuurders wordt aanvullend waardoor het mogelijk wordt een “statutaire” bestuurder te benoemen of andere beperkingen op te leggen wat betreft de afzetbaarheid van een bestuurder. Naast de (bestaande) mogelijkheid een raad van bestuur te benoemen, zal het in de toekomst ook mogelijk zijn één enkele bestuurder te benoemen.

Bovendien zal een (aanvullend) tweehoofdig bestuursregime ingevoerd worden, waarbij het bestuur van de naamloze vennootschap berust bij twee organen: *de raad van*

toezicht/conseil de surveillance en de *directieraad/conseil de direction*. Beide organen hebben afzonderlijke bevoegdheden en verschillende leden; de directieraad zal verantwoordelijk zijn voor de operationele zaken, terwijl de raad van toezicht (onder andere) verantwoordelijk wordt voor het vastleggen van het strategisch beleid van de onderneming en toezicht zal uitoefenen op de directieraad.

Zoals dit het geval is voor de besloten vennootschap, zal het ook voor de naamloze vennootschap mogelijk zijn aandelen uit te geven met meervoudig stemrecht. Voor genoteerde vennootschappen kan een regeling voor loyaliteitsaandelen toegepast worden waarbij een aandeel recht op twee stemmen kan geven wanneer de aandeelhouder gedurende twee of meer jaren aan boord is.

3. Aanpassing aan de Europese evoluties

• Statutaire zetelleer

Thans wordt in België nog steeds de “werkelijke zetelleer” toegepast wat betekent dat het vennootschapsrecht

dat toepasselijk is, bepaald wordt door het huidige (daadwerkelijke) centrum van bestuur. In navolging van de betreffende Europese evolutie, i.e. vrijheid van vestiging, oordeelde de Belgische wetgever het nodig de statutaire zetelleer in te voeren waardoor het toepasselijke vennootschapsrecht bepaald wordt door de statutaire zetel van de vennootschap. Met andere woorden zal het voor een Belgische vennootschap mogelijk zijn haar activiteiten naar het buitenland te verhuizen terwijl ze toch onderworpen blijft aan de Belgische wetgeving. Het omgekeerde zal ook toegelaten zijn - een buitenlandse vennootschap kan haar werkelijke zetel verplaatsen naar België en onderworpen blijven aan haar nationale wetgeving.

Naast deze wijziging voert het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen een specifieke procedure in voor de grensoverschrijdende verplaatsing van de maatschappelijke zetel (de “grensoverschrijdende omzetting van een vennootschap”), van toepassing zowel op “inbound” (een buitenlandse vennootschap verplaatst haar maatschappelijke zetel naar België) als “outbound” (een Belgische vennootschap verplaatst haar maatschappelijke zetel naar het buitenland) scenario’s.

Contact

Wouter Lauwers
Managing Partner
K law
T: +32 (0)2 708 38 68
E: wlauwers@klaw.be

Patrick Geeraert
Partner
K law
T: +32 (0)2 708 43 79
E: pgeeraert@klaw.be

Patrick Valckx
Partner
KPMG Accountants
T: +32 (0)2 708 48 98
E: pvalckx@kpmg.com

Hannes Laloo
Partner
KPMG Tax & Legal
T: +32 (0)2 708 39 87
E: hlaloo@kpmg.com